

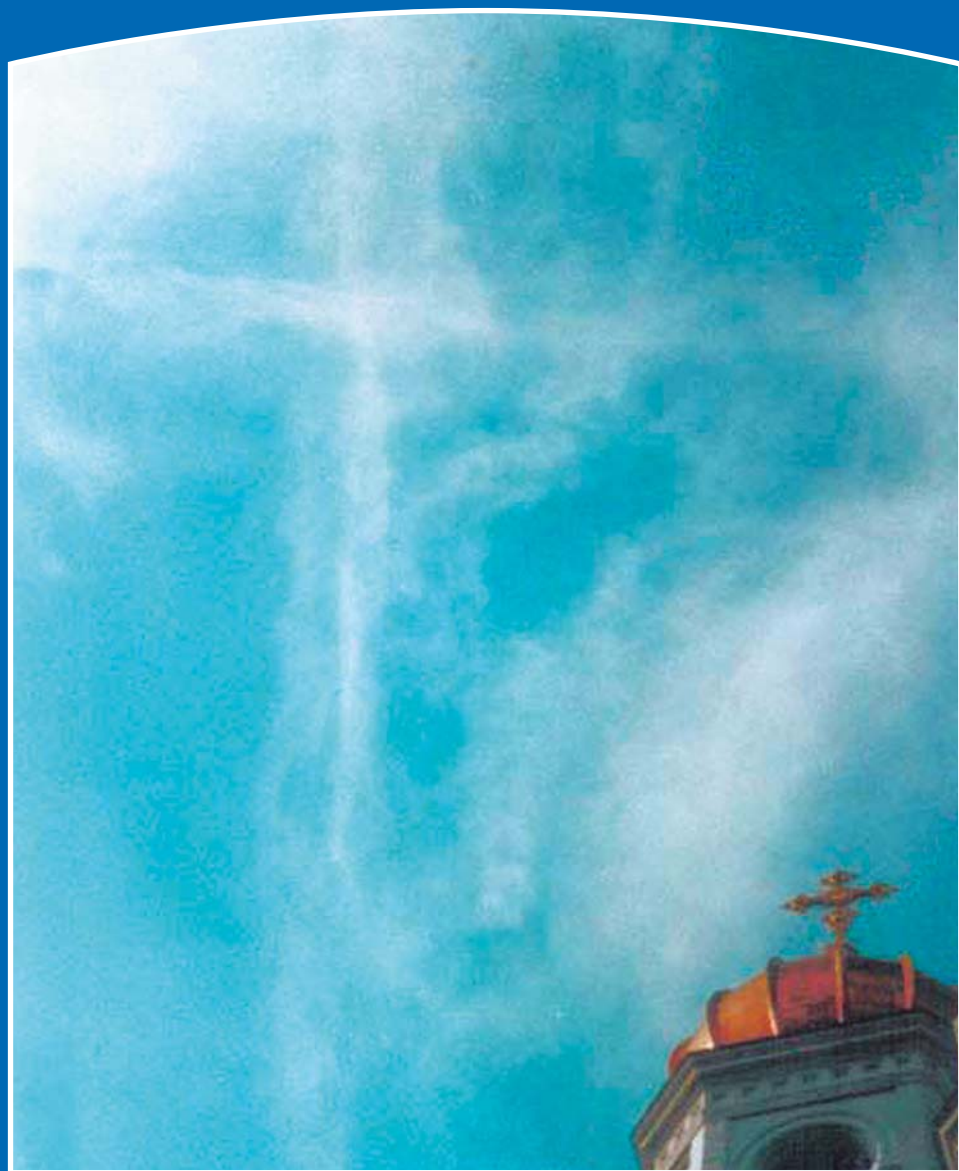
ROČNÍK LXI

DUBEN 2006

4

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

VELIKONOČNÍ POSELSTVÍ _____	3
BEZCITNÝ SOUDCE _____	4
DĚJINY STAROSLOVĚŠTINY _____	5
DUCHOVNÍ ZÁVĚT JEROSCHIMONACHA SERIFIMA VYRICKÉHO _____	8
DEJ MI PLOUT, JEN PLOUT, BOŽE _____	9
ZÁPAS BISKUPA GORAZDA O ČESKOSLOVENSKOU CÍRKEV PRAVOSLAVNOU _____	10
PRVNÍ ARCHIJEREJSKÁ NÁVŠTĚVA NOVÉ CÍRKEVNÍ OBCE V HODONÍNĚ _____	12
HODONÍN _____	13
JAK ŽIJEME _____	14
Plzeň _____	14
Návštěva Jeho Vysokopřeosvícenosti vladyky Kryštofa v Litoměřicích _____	14
Železný Brod _____	15
Lanškroun _____	17
Neděle Pravoslaví ve Vídni _____	17
ZPRÁVA ZE ZASEDÁNÍ POSVÁTNÉHO SYNODU VE VILÉMOVĚ _____	18
KŘÍŽOVKA _____	19
JEDNOROČNÍ BERÁNEK _____	20

*Vstal z mrtvých Kristus,
smrtí smrt překonal
a jsoucím ve hrobech
život daroval.*

Drazí otcové, bratři a sestry, milí čtenáři!

Radostně vás všechny pozdravujeme paschálním pozdravem „Vstal z mrtvých Kristus!“

Spolu s vámi se radujeme ze zmrtvýchvstání našeho Pána Ježíše Krista! Cítíme, jak tento překrásný svátek znovu a více posiluje naši vzájemnou jednotu a lásku. Dejž Hospodin, aby toto vědomí stále přebývalo v myslí nás všech nejen v čase Paschy. Kěž vzkříšený Pán je stále uprostřed nás!

„Vstal z mrtvých Kristus! Oslavujme Ho!“
vaše redakce

Foto na titulu: Přebásnění přírodní úkaz, zázrak – znamení Kříže na obloze.

VELIKONOČNÍ POSELSTVÍ

Posvátného synodu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku

Důstojní otcové, bratři a sestry,
přijměte náš světlý paschální pozdrav

Christos voskrese! Vstal z mrtvých Kristus!

Modlitebně vám přejeme udělení všech štědrých darů svatého Vzkříšení Kristova!

Pro nás a naše spasení Kristus vstal z mrtvých. Jak praví svaté Písmo: „... byl jsem mrtvý, a aj, živý jsem na věky věků!“ (Zj 1,18) Po ukřižování, po Velkém pátku, nastal den svatě Paschy.

Syn Boží se za nás všechny obětoval, aby zničil smrt, jež nad námi vládla: „Nebo tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl život věčný.“ (J 3,16) Abychom byli „děťmi Božími“ (1 J 3,1) a „v Něm byl život“ (J 1,4).

Náš Pán a Spasitel Ježíš Kristus zemřel na kříži a vstal z mrtvých. Vstal z mrtvých, aby dokázal pravdivost svatého evangelia. Vstal z mrtvých, aby nám ukázal cestu do Božího království. Vstal z mrtvých, abychom jednou mohli být tam, kde je On nyní, abychom viděli Jeho slávu a účastníci se jí: „... a radovat se bude srdce vaše, a radosti vaší žádný neodejme od vás.“ (J 16,22)

Dnes se všichni radujeme z Jeho Vzkříšení. Jsme stále s Ním a On s námi. Otevřel nám všem bránu blaženosti. Pascha Kristova je svátkem všech svátků a zjevuje nám poznání, jak žít, aby náš život měl vyšší smysl a cíl, kterým je věčný život v Božím království.

Tajemství Kristova Vzkříšení představuje nejhlubší zkušenost křesťanské víry. Umírat s Kristem znamená s Ním žít. Již v pozemském životě můžeme mít účast v Jeho Vzkříšení, neboť „... každý, kdož vidí Syna a věří v Něho, má život věčný.“ (J 6,40) Tato pravda nás naplňuje radostí. Proto „druh druhu obejměme“. Slavme věčnou Paschu Kristovu. Pojďme v ústřety Kristu jako ženy myronosice a pokloňme se Jeho Vzkříšení. Budme jako ony ve víře pevní a neochvějní se slovy sv. apoštola Pavla: „... ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém

Christos voskrese! Vo istino voskrese! Vstal z mrtvých Kristus! Vpravdě vstal z mrtvých!

† **Kryštof**, v.r.

arcibiskup pražský a českých zemí
metropolitní správce

† **Ján**, v.r.

arcibiskup prešovský
a celého Slovenska

† **Simeon**, v.r.

arcibiskup olomoucko-brněnský

tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží!“ (Ř 8,38–39)

Dnes kolem sebe stále více vidíme, jak lidé strádají od válek, násilí, živelních katastrof, nespravedlnosti a nenávisti. Duchovní pustota a lhostejnost ohrožují základní lidské hodnoty. Záleží na každém z nás, zdali nepodlehne současným velmi světským pohledům na život, na jeho smysl a na plnění. Zpevněme svůj krok na cestě pravdy a lásky, lásky k Bohu a člověku. To budiž naší největší radostí na světě. „A moje radost“, říká Pán, „bude ve vás a radost vaše bude dokonalá.“ (J 15,11)

„Radost plná“ neboli dokonalá nám pak pomůže uchovat a rozvíjet pravoslavnou duchovnost, kulturu a posvátné obyčeje. Světlem Kristova Vzkříšení prosvitíme nejenom svá srdce, ale i srdce všech, kteří nás potkávají. Ať naše radost dokonalá pomůže otevřít všem kolem nás dveře nebeského ráje.

Drazí pastýři, bratři a sestry!

Po zesnutí vладыky metropolity Nikolaje připravujeme mimořádný místní sněm, který bude 2. května tohoto roku ve Vilémově volit našeho nového nejvyššího představitele, metropolitu Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku. Prosíme vás o vaši modlitební spoluúčast ve sněmovním jednání, abychom spolu se zvolením metropolity v tomto paschálním čase prohloubili též jednotu naší místní cyrilometodějské církve a otevřeli její další dějinnou etapu.

Všechny vás srdečně zdravíme v tento radostný svátek Vzkříšení Kristova, který „... včera i dnes tentýž jest, i na věky“. (Žd 13,8) Přejeme vám prožití podobné radosti, jakou měly ženy myronosice, když viděly vzkříšeného Krista. (J 20,20) Necht' jejím ovocem vám budou dary duchovní: pokoj, tichost, dobrotivost, věrnost, střídmost a hlavně láska. (Ga 5,22) Přejeme vám všem, abyste v těchto paschálních dnech prožívali naději života věčného s tím, který má život věčný a „... přešel již ze smrti do života.“ (J 5,24)

„Vzkříšení tvoje, Kriste Spasiteli, andělé opěvují na nebesích; dejž, abychom i my na zemi čistým srdcem tebe oslavovali.“ Amen.

BEZCITNÝ SOUDCE

„V jednom městě byl soudce, který se Boha nebál a z lidí si nic nedělal. V tom městě byla i vdova, která k němu ustavičně chodila a žádala ho: „Zastaň se mne proti mému odpůrci.“ Ale on se k tomu dlouho neměl. Potom si však řekl: „I když se Boha nebojím a z lidí si nic nedělám, dopomohu jí k právu, poněvadž mi nedává pokoj. Jinak mi sem stále bude chodit, a nakonec mě umoří.““ A Pán řekl: „Všimněte si, co praví ten nespravedlivý soudce! Což teprve Bůh!“ Nejedná on právo svým vyvoleným, kteří k němu dnem i nocí volají, i když jim s pomocí prodlévá? Ujišťuji vás, že se jich brzo zastane. Ale nalezne Syn člověka víru na zemi, až přijde?“ (L 18,2-8)

Ježíšův příběh o bezcitném soudci má jediný smysl: výzvu k trvalé modlitbě. To zdůrazňuje nejen v závěru podobenství, nýbrž i v úvodní větě evangelistův: „Vypravoval jim podobenství, aby ukázal, jak je třeba stále se modlit a neochabovat.“ (L 18,1) Ale poněkud nás mate poslední věta podobenství, totiž otázka, která je současně napomenutím i výzvou: „Ale nalezne Syn člověka víru na zemi, až přijde?“ Bude se ještě někdo obracet k Bohu, až přijde Ježíš k poslednímu soudu? Ježíšova hořká otázka nám dává odvalu, abychom se pokusili rozumět příběhu i jako alegorii.

Ten soudce je nazván nespravedlivým a tato vlastnost je upřesněna sdělením, že se Boha nebál a z lidí si nic nedělal. Nespravedlivým obyčejně nazýváme soudce, který vynáší nespravedlivé rozsudky, bere úplatky a je ochoten deformovat právo s ohledem na společenské postavení toho, kdo stojí před soudem. V tom upřesnění však jde o více než spravedlnost soudní. Jde o hodnocení mravní. To, jak se choval Ježíšův soudce na soudu, si můžeme jen domýšlet. Ale jako člověk vidíme, že byl bezcitný, protože vdovy a sirotci byli často lidmi opuštěnými, snadno okrádanými, takřka bezprávnými, kteří si zaslouží, aby se jich druzí zastali, a především soudce, který byl k tomu přímo ustanoven.

Jestliže si vybavíme Ježíšovo podobenství o farizejovi a celníkovi (L 18,10-14) a dokážeme-li na sebe pohlédnout ne očima se sebou spokojeného farizeje, ale očima kajícího se celníka, nepřekvapí nás, budeme-li ztotožněni s nespravedlivým soudcem, který se Boha nebál a z lidí si nic nedělal. Kolika zbytečných hříchů by se každý z nás vyvaroval, kdyby se bál Boha doopravdy, ne si jen myslel, že se Boha bojí, a kdyby se doopravdy styděl před lidmi za své mravní nedostatky a přestupky, jež bohorovně přehlíží! Je zde však něco, co nám pomáhá se z tohoto stavu dostat. Něco jako ta vdova, která nedá zlému soudci pokoj. Je to svědomí, jež nedá hříšníkovi usnout, ale znovu a znovu na nás naléhá, abychom konečně začali něco dělat se svým nitrem a se svým jednáním, z nichž se vytratil cit pro pravdu. Ono nám může pomoci k mravnímu vzepětí právě svou vytrvalostí, se kterou tluče na dveře našeho srdce. Ono může přemoci naši zatvrzelou neochotu k dobru, jako vdovina vytrvalost přemohla zatvrzelou neochotu soudce.

Je zde však úskalí. Naše nespravedlnost může být větší, než je u toho soudce, a naše neochota naslouchat svědomí vytrvalejší. Může se stát, že hlas vdovy zeslábně a nakonec zanikne. Pak už jsme vydáni vlastnímu zlu a Boží napomenutí nám začnou být cizí a nesrozumitelná. Staneme se lidmi bez svědomí, kterým už není jasný rozdíl mezi dobrem a zlem: Staneme se takovými, jakých je stále více a více; takže se na svědomí už skoro neapeluje.

Mezi pojmy, jichž se mezi křesťany hojně používá, je i pojem rozjímání. Rozjímání nad Písmem svatým, zvláště nad Evangeliiem, je tím, co může zachovat naše svědomí bdělé a nesmiřitelné, může zachovat církev jako opravdovou sůl země, bez které by bylo zmařeno Boží dílo na zemi a existence světa by ztratila svůj smysl.

arcibiskup Simeon

DĚJINY STAROSLOVĚŇŠTINY

Tento příspěvek se bude zabírat jednou z nejstarších period českých dějin. Jaká asi byla ona doba christianizace našeho území? Proč jsme přijali křesťanskou víru z Východu? Jaké dílo za sebou nechali stvořitelé nového jazyka a jejich žáci? Právě takové otázky mě zajímaly a snažím si na ně odpovědět v této práci. Dalším důvodem pro výběr tohoto tématu je obecně malá informovanost o oné době a nezáměr o naše křesťanské počátky, podporovaný staletou hegemonií západního katolictví. Mým cílem je vyzdvihnout jazykovědnou, překladatelskou, ale i misijní a administrativní práci sv. Konstantina a sv. Metoděje a jejich následovníků. Imponuje mi jejich genialita a tvrdá práce, kterou obětavě přispěli k vzniku nového jazyka. Jazyka, jenž se stal vůbec prvním spisovným jazykem Slovanů a po hebrejštině, řečtině a latině dalším jazykem bohoslužebným. Podnes se nám zachoval v podobě církevněslovanského jazyka v pravoslavné bohoslužbě, takže si jej můžeme i po tisíci letech poslechnout a těšit se z jeho dokonalé melodiky. Literární prameny nejsou příliš hojné, i přesto že se tímto tématem zabývali největší čeští historici.

Základní informace o staroslověňštině

Staroslověňština je jazykem našich nejstarších literárních památek, které byly napsány na konci 9. století a dochovaly se nám většinou v opisech z 10. a 11. století. Staroslověňština je tedy nejen nejstarší slovanský spisovný jazyk, ale i jeden z nejstarších spisovných jazyků Evropy. Kromě klasických jazyků – latiny a řečtiny – jsou v Evropě starší už jen gótsčina, stará horní němčina, irština a snad také anglosaština. Staroslověňština vznikla rozvinutím formálních a výrazových prostředků slovanských dialektů používaných v okolí řeckého města Thessalonike. Tímto dialektem bylo nářečí bulharsko-makedonské, a proto řadme staroslověňštinu mezi jižní slovanské jazyky.

Práce na tvorbě nového jazyka byly započaty těsně před vysláním bratří Konstantina a Metoděje a jejich žáků na Moravu, tj. roku

863. J. Chloupek ve své Knížce o češtině píše, že „staroslověňština obohatila pozdější vývoj steré češtiny o mnoho termínů v té době potřebných, a přispěla tím k prudkému rozvoji a rozkvětu, jehož spisovná čeština dosáhla koncem 13. a začátkem 14. století“.

Jazyk se vyznačuje neobyčejnou promyšleností a dokonalostí v gramatické, syntaktické i stylistické rovině. To je způsobeno tím, že staroslověňština byla uvedena do písemnictví činností jediné literární školy pod vedením tak silně filologicky vzdělané osoby, jako byl Konstantin. Díky velké ideologické autoritě textů psaných ve staroslověňštině se vytvořila velmi pevná a ucelená forma, která se udržovala po staletí v podstatě jednotná. A proto můžeme i z některých poměrně pozdních literárních památek vytušit podobu původních textů. Tato jednotnost jazyka a jeho neměnnost má jistě vysvětlení i v tradicionalismu východní křesťanské církve.

Pokračováním staroslověňštiny je jazyk církevněslovanský. Ten se zachoval v různých redakcích od 10. do 18. století a dodnes je používán při pravoslavné liturgii. Během staletí se používání staroslověňštiny rozšířilo do oblasti úřední i literární a nezanedbatelný je i její vliv na některé slovanské spisovné jazyky; to jsou zejména spisovná ruština, srbština, chorvatština a bulharština. Také počátky českého jazyka byly ovlivněny jazykem staroslověňským.

Konstantin, Metoděj a jejich velkomoravská misie

Hlavním zdrojem informací o životě a díle soluňských bratří Konstantina a Metoděje je hagiografická literatura. Není nic zvláštního na tom, že její interpretace se v závislosti na čase a chuti interpretů měnila.

Určité zprávy o pronikání křesťanství ke Slovanům na našem území máme však již z doby dřívější. Většinou jsou zaznamenány v legendách, kronikách a dalších zprávách. V latinském spise *Conversio Bagoariorum et Carantanorum* se dochovala zpráva o vysvěcení nitranského kostela salcburským

Jiří Karpowicz ml.

arcibiskupem Adalramem. To se mělo podle tohoto spisu stát v roce 828 (ale sám vládce nitranského knížectví byl pokřtěn podle téhož spisu až roku 832, nebo 833). V Análech fuldských je zase popisováno legendární pokřtění čtrnácti českých knížat i s jejich družinami v Řezně. Z toho vyplývá, že první křesťanští misionáři přicházeli do našich krajů z území dnešního Bavorska, západního Rakouska a též z patriarchátu akvilejského (dnešní severní Itálie).

Křesťanství se tudíž u nás šířilo převážně z Východofrancké říše a domácí církev spadala pod vládu cizích biskupů. Tím se dostala Velkomoravská říše do sféry vlivu mocnějšího souseda. Z té se chtěl vymanit moravský kníže Rastislav (846–870), a proto vyslal roku 860, nebo 861 poselstvo do Říma k papeži Mikulášovi I. s žádostí o zřízení vlastní samostatné diecéze. Ovšem poslové se vrátili s nepořízenou. Papež Rastislavově žádosti nevyhověl. Rastislav se tedy obrátil na Východ a na konci roku 862 vyslal poselstvo k byzantskému císaři Michalovi III. Poslal je tam s žádostí o vyslání misionářů, kteří by kázali evangelium srozumitelným jazykem a kteří by vytvořili na Moravě samostatné biskupství. Michal III. vyslal na tuto důležitou misií vzdělané bratry – Metoděje a Konstantina.

Oba bratři se narodili v druhém největším městě byzantské říše, v řecké Soluni. Měli ještě pět sourozenců, o nichž víme zhruba jen to, že byli sourozenci právě Konstantina a Metoděje. Konstantin, nejmladší syn důstojníka Lva, byl ze sedmi dětí pravděpodobně nejnadanější.

Starší z bratrů, právník Metoděj (817–885), před velkomoravskou misí spravoval jednu z provincií byzantské říše, kde žilo slovanské obyvatelstvo. Později se uchýlil do kláštera na turecké hoře Olym, kde stal se tamním opatem.

Mladší, Konstantin (827–869), byl učenec vzdělaný ve filozofii, literatuře i v teologii a ovládal několik cizích jazyků. Po studích působil nejdříve jako knihovník patriarchy Ignatia v Konstantinopoli a pak jako učitel filozofie na konstantinopolské vysoké škole. Byl též

přítelem patriarchy Fotia, jednoho z největších učenců oné doby. Konstantin se zúčastnil spolu s Metodějem před zahájením své moravské misie řady jiných podobných misí. Nejvýznamější byla výprava k turkotatarskému kmeni Chazarů, sídlícímu severně od Černého moře. Tento kmen byl židovského vyznání. Zřejmě ještě před odjezdem bratrů na Moravu vytvořil písmena pro zapisování slovanské řeči a ihned začal překládat evangelium do staroslověnštiny.

Na Moravu bratři dorazili roku 863 a ujali se úkolů, pro které byli přizváni. Vyučovali žáky, organizovali církevní život, učili Moravy křesťanskému způsobu života a překládali liturgické knihy. Na Moravě se jim dostalo vřelého přijetí, avšak jejich práci ztěžoval fakt, že jakožto duchovní nejnižšího svěcení nemohli vysvěcovat své nástupce na kněze. Proto se po čtyřiceti měsících, roku 866, vydali přes Panonii do Říma. Po určitých průtazích se jim podařilo přesvědčit papeže Hadriána II., aby schválil slovanskou liturgii a povolil vysvěcení žáků na kněze. Konstantinův zdravotní stav se však za pobytu v Římě náhle zhoršil. Proto vstoupil do kláštera a před svou smrtí přijal řeholní jméno Cyril. V onom klášteře zemřel 14. února 869 a byl pohřben v římském chrámu sv. Klimenta.

Metoděj se vydal na zpáteční cestu přes Panonii. Panonský kníže Kocel ho vlídně přijal, doporučil mu, aby se vrátil do Říma a pokusil se dosáhnout arcibiskupského svěcení. To se Metodějovi skutečně podařilo; byl vysvěcen nejprve biskupem a následně pak arcibiskupem panonsko-moravským, a dokonce byl vybaven zvláštními pravomocemi papežského legáta. Při návratu z Říma byl však zajat králem Ludvíkem Němcem a následně souzen bavorskými biskupy v Řezně. Byl odsouzen a dva a půl roku vězněn ve Švábsku (patrně v klášteře Ellwangen, nebo Reichenau). Na svobodu se mu podařilo dostat až na přímý nátlak římského papeže Jana VIII. V roce 873 se mohl Metoděj konečně vrátit na Moravu. Tady však již nevládl kníže Rastislav, nýbrž jeho synovec Svatopluk (870–894), kníže, jehož sympatie patřily spíše liturgii a vzdělanosti latinské.

Na Moravě byla za života Metoděje podle papežova nařízení sloužena bohoslužba v jazyce latinském a slovanském. Metoděj působil na Velké Moravě až do své smrti. Zemřel 6. dubna 885, ale za tu dobu stihl podniknout několik diplomatických cest do Říma a Konstantinopole, věnoval se překladatelské činnosti, učitelské práci a práci církevně organizační. Do staroslověnštiny přeložil Nomokánon – sborník církevního práva, Penitenciál – příručku pro kněze, obsahující seznam hříchů a příslušné způsoby pokání, knihy Otců a snad i celý zbytek Bible kromě knih Makabejských. Od tohoto muže podle některých legend a kronik přijal křest i český kníže Bořivoj, přibližně roku 878.

Ač si někteří lidé jistě přáli útlum, ještě lépe zánik staroslověnského církevního a světského jazyka, nestalo se tak (paradoxně kromě našeho území). Metoděj prohlásil za svého nástupce v úřadě Gorazda. Ten se však převzetí moci nedočkal díky intrikám latinských kněží. Biskupský úřad tedy putoval do rukou, chtělo by se říci podlého, nitranského biskupa Wichinga. Wiching pocházel ze Švábska a byl Svatoplukovým oblíbencem, což mu v boji proti konkurenčnímu východnímu vlivu značně pomáhalo. Wichingovi se za nějakou dobu podařilo u římského papeže, kterým byl tehdy papež Štěpán V., dosáhnout zákazu slovanské bohoslužby. Poté byli Metodějovi žáci z Moravy vyhnáni. Někteří se vydali do Čech, jiní byli dokonce prodáni do otroctví, avšak většinu z nich vykoupil v Benátkách vyslanec byzantského císaře Basilea I. Mnoho misionářů z řad Metodějových a Konstantinových žáků pak císař poslal do Chorvatska, kde opět šířili víru a soustřeďovali ve svém kruhu vzdělanost. Další skupina misionářů, v níž byli i významní Metodějovi žáci Naum, Kliment a Angelarius, se vydala podél Dunaje do Bělehradu. Zde se jich přátelsky ujal tamní vládce car Boris. V Bulharsku později za jejich spolupráce vznikla dvě literární střediska. První bylo na severovýchodě Bulharska v Přeslavi, druhé na jihozápadě v Ochridu. V Ochridu působil také Metodějův žák Kliment, který se stal roku 893 prvním slovanským biskupem v Bulharsku. Za třicet let Klimentova působení se podařilo vychovat na tři tisíce pět set žáků. Díky tomuto

kulturnímu rozkvětu byly konec 9. a začátek 10. století později nazvány „zlatým věkem bulharské literatury“. Z Bulharska se slovanská vzdělanost šířila dále do Srbska a Ruska.

Za hlavní prameny poznání tohoto období našich dějin jsou považovány staroslověnské legendy *Život Konstantinův* a *Život Metodějův*. Tyto legendy byly na rozdíl od většiny dalších sepsány patrně těsně po smrti svých hlavních protagonistů a jejich věrohodnost je potvrzena řadou latinských a řeckých pramenů.

Život Konstantinův se dochoval v srbské a ruské redakci. Celkem je známo padesát devět rukopisů převážně z 16. až 17. století. Nejstarší však nejsou starší než z 15. století. Autora tohoto díla neznáme s jistotou, ale můžeme tvrdit, že mu mnohé podrobnosti ze života svého bratra poskytl sám Metoděj. Spis začíná vylíčením Konstantinova dětství a mládí. Popisuje jeho působení v Konstantinopoli, misijní cesty a nakonec i jeho smrt v Římě. Zmiňuje se i o zázracích, které se děly na jeho hrobě. Důraz je však kladen hlavně na Konstantinovy teologické názory. Popis disputací, jež vedl s různými učenci, zabírá více než polovinu celého textu. V těchto disputacích Konstantin například přesvědčuje arabské učence o přednostech křesťanství proti islámu nebo vede polemiku s judaismem, brání zavedení slovanského jazyka do liturgie před latinskými duchovními. V tomto díle je Konstantin vylíčen jako vynikající učenec a dokonalý znalec Písma.

Život Metodějův se zchoval jen v šestnácti rukopisech, avšak vznik nejstaršího z nich, takzvaného Uspenského, se klade už na konec 12., nebo počátek 13. století. Ani autor tohoto díla není znám, je ale pravděpodobné, že psal brzy po Metodějově smrti a ještě před zákazem slovanské liturgie na Moravě. Víme to podle toho, že se o těchto skutečnostech text nezmiňuje. Jedná se o spis spíše apologetický (obránný) než legendární. Na rozdíl od *Života Konstantinova* v něm nenajdeme žádné teologické diskuse, avšak nalezneme v něm popis střetů Metoděje s jeho protivníky. Vlastní Metodějův životopis je poměrně stručný a soustřeďuje se na události, které jsou důležité pro obhajobu jeho díla.

DUCHOVNÍ ZÁVĚŤ JEROSCHIMONACHA SERAFIMA VYRICKÉHO

Přemýšlela jsi někdy, že vše, co se tě týká, se týká i Mě?

Neboť co se tebe týká, týká se zřítelnice mého oka. Jsi drahou v mých očích, velmi cennou.

Zamiloval jsem si tě, a proto je mi zvláštní radostí tě vychovávat.

Přijdou-li na tebe pokušení a nepřítel jako řeka, chci, abys věděla, že to bylo ode Mne.

Tvá nemoc potřebuje moji sílu a tvé bezpečí spočívá v tom, aby Mi byla dána možnost tě bránit.

Nacházíš-li se v těžké situaci, uprostřed lidí, kteří tě nechápou a neohlížejí se na to, co je ti příjemné, kteří tě odstrkují,
– bylo to ode Mne.

Já jsem tvůj Bůh a vše řídím, ne náhodou ses ocitla na svém místě,

je to místo, které jsem ti určil.

Neprosila jsi, abych Tě naučil pokoře?

A hle, postavil jsem tě právě do prostředí, do školy, kde se pokoře vyučuje.

Tvé místo a ti, kteří žijí s tebou, pouze vyplňují mou vůli.

Máš-li finanční potíže a je pro tebe těžké sotva vycházet s penězi, věz,
že to bylo ode Mne.

Neboť já vládnou tvými prostředky a chci, aby ses utíkala ke Mně a věděla, že na Mně závisíš.

Mé poklady jsou nevyčerpatelné.

Chci, aby ses přesvědčovala o mé věrnosti a o mých zaslíbeních.

Nestaň se, aby ti mohli říci v tvé nouzi: „Nevěř Hospodinu, Bohu svému.“

Prožila jsi noc v zármutku?

Jsi oddělena od blízkých a drahých tvému srdci?

Je ti to posláno ode Mne.

Jsem muž zármutku zakoušející bolesti.

Dopustil jsem to, aby ses ke Mně obrátila a mohla ve Mně najít věčnou útěchu.

Zklamala ses ve svém příteli,
v někom, komu jsi odkryla své srdce,
– bylo to ode Mne.

Dopustil jsem, aby se tě dotklo toto rozčarování,

abys poznala, že tvůj nejlepší přítel je Hospodin.

Chci, abys vše přinášela Mně a vše mi říkala.

Přilni svou duší blíže ke Mně, svému útočišti, aby ses ukryla před rozepřemi.

Vyjevím tvou pravdu jako světlo a tvůj osud jako poledne.

Zbortily se tvé plány, klesla jsi na duši a jsi unavena,
– bylo to ode Mne.

Činila sis plány a měla své záměry, přinesla jsi Mi je, abych je požehnal.

Já však chci, abys Mně poručila řídit a vést okolnosti tvého života, neboť jsi pouze nástrojem a ne jednajícím osobou.

Pokud tě postihly nečekané životní nezdary a tvé srdce ovládla sklíčenost, věz,
– bylo to ode Mne.

Neboť já chci, aby před mýma očima byly tvé srdce a duše vždy zapálené a aby mým jménem vítězily nade vší skleslostí.

Nedostáváš dlouho zprávy od blízkých, drahých lidí

a pro svou skleslost a malou víru reptáš a upadáš v zoufalství, věz,

– bylo to ode Mne.

Neboť zkroušeností tvé duše zkouším pevnost tvojí víry v nezměnitelnost slibů a sílu odvahy tvé modlitby za bližní.

Neporučila jsi péči o ně mé všefidící lásce?

Neporoučíš je i nyní pokrovu mojí přečistě Matky?

Postihla-li tě těžká nemoc, dočasná, nebo ne-
vyléčitelná,
a zůstala jsi připoutána na lůžko,
– bylo to ode Mne.

Protože chci, abys Mě blíže poznala v těles-
ných nemocech
a nereptala kvůli těmto poslaným zkouškám.
Aby ses nesnažila proniknout do mých plánů
spasení lidských duší různými cestami
a bez reptání a pokorně jsi sklonila hlavu před
mým milosrdenstvím k Tobě.
Zamýšlela jsi učinit pro Mě zvláštní věc
a sama jsi ulehla na lože nemoci a bolesti,
– bylo to ode Mne.

Protože bys byla zaujata svým dílem
a nemohl bych k sobě přivést tvou mysl.
Chci tě naučit nejhlubším myšlenkám a mým
úradkům, abys Mi sloužila.
Chci tě naučit poznávat, že beze Mne nejsi nic.
Nejlepší z mých dětí jsou vzdáleny rušnému
světu,
aby se naučily ovládat zbraň neustálé modlitby.
Jsi-li nenadále povolána zaujmout těžké a od-
povědné postavení, spoléháš na Mě.
Svěřuji Ti obtížné, a za to Ti požehná Tvůj
Hospodin Bůh
v každém díle a na všech tvých cestách.
Tvůj Pán ti bude ve všem vůdcem a učitelem.

V onen den jsem Ti, mé dítě, dal nádobu svě-
ceného oleje, svobodně jej uživej.
Vždy si pamatuj, že každá vznikající těžkost,
každé slovo, jež tě zarmoutí,
každá pomluva a odsouzení,
každá překážka v tvé práci, která by mohla vy-
volat zlost a rozčarování,
každé odhalení tvé nemohoucnosti a neschop-
nosti bude pomazáno tímto olejem
– bylo to ode Mne.

Pamatuj, že všechny překážky se dějí Božím
řízením,
a proto si vlož do srdce slova, která jsem ti
dnes zjevil
– bylo to ode Mne.
Chraň je, věz a pamatuj si, vždy kdekoli bys
byla, že se každý žal zmírní,
když se naučíš vidět ve všem Mne.
Vše je posláno Mnou ke zdokonalování tvé duše
– bylo to všechno ode Mne.

Tento text adresoval otec Serafim jednomu ze
svých duchovních dětí, biskupovi,
jenž se nacházel ve vyhnanství. Je v něm odlesk
hlubokého modlitebního tajemství,
které se odkrývá v rozhovoru Boha s duší člo-
věka. Tato starcova duchovní závěť
se obrací i k nám všem.

Přeložila L.

DEJ MI PLOUT, JEN PLOUT, BOŽE

**Motto: „Bože, dej mi plout, jen plout,
neboť cíl touhy je v nedohlednu...“
(Hartog)**

Je jedna píseň o tom, jak někdo pluje k jiné-
mu někomu, jak pluje na vlnách lásky. Jak letí
na jejich křídlech. Jak touží celým srdcem a du-
ší být u cíle. Jemná melodie opisující mořské
přílivy a odlivy. Bílou plachtu a modrou hladinu...
Slyšela jsem tu píseň celkem třikrát:

Poprvé v šestnácti, v Rakousku, z autorádia,
byla tma, podél silnice blikala světýlka, v té tmě
se skrýval celý svět a zval... Nebyla jsem ani dí-
tě, ani dospělá a kolem pluly lodi, kolem pluly
lodi... A svět zval a zval a zval a já nevěděla, co
mě to přesně zve, a chtěla jsem k někomu plout,

ale nebylo ke komu... Rádio dohrálo a já celou
písníčku pustila z hlavy. Překulilo se pár let a pár
povodní ducha, bylo mi pětadvacet, byla jsem na
Moravě, taxi mě vezlo na nádraží, bylo brzy rá-
no a kolem silnice blikala světla a z autorádia se
ozvalo... Jak jinak, plujeme, a já jsem plula. Totiž:
jela jsem za jedním pánem a myslela, že posta-
víme, jak se biblicky říká, dům srdce svého a že
ten dům vyroste na skále a nepadne, byla jsem
věkem dospělá a v duchu pořád dítě... A taky
zamílované, a až po uši; to je pak těžké udržet
si rozum. Vlny a vlny lidských přání... Ten dům
dnes nestojí, voda ho vzala...

Vlny a vlny, průtrže a sucha, poprvé v míst-
nosti slyším z kazety známou písníčku. Je

večer, za oknem blikají světýlka. Vlny a vlnky různých lidských nadějí. Hlášky dětského sboru (předtím zpíval vždy muž) popisují cestu za láskou... O bílé plachtě a modré hladině, o šťastném shledání, křídla rozříznou vzduch a svět chvilku postojí... Kolikrát jsem si to myslela, že prožívám něco tak jedinečného, a on se zastaví. Aspoň na vteřinku. Neudělal to. Kolikrát jsem počítala lístky kopretin a kolikrát ještě asi budu, napovídá mi zlomyslné svědomí, kolikrát se ještě spálíš... A kolikrát budeš obdarovaná... až k zbláznění... Sopránky zpívají

o přílivech a odlivech. Mám radostně-melancholický pocit, jako kdybych potkala dávného známého... Kolikrát ještě mě bude svět zvat a kolik zdí zmizí v písku... Ovšem – měl by být jeden dům. Poslední sloka, repetice. Najednou mě napadá, že vlastně plujeme k Bohu... Všichni a vždycky. Muž moudrý postavil sobě dům na skále. Příval se přivalil, vody se přehnal, bouřka udeřila, a dům? A dům stojí. Ať si tu větu vykládáme, jak chceme, dům stojí. Dozpíváno.

Eva Hrdinová

ZÁPAS BISKUPA GORAZDA O ČESKOSLOVENSKOU CÍRKEV PRAVOSLAVNOU

(v reflexi časopisu Za pravdou 1921–1926), Jaroslav Vokoun

Při posuzování dějů, které vedly k oddělení českého pravoslaví od Církve československé, se ekumenický či srovnávací teolog lehcě dopustí chyby tím, že vychází z prohlášení I. sněmu CČS z r. 1924, vedle něhož se ovšem pozice biskupa Gorazda a jeho stoupenců jeví nepochopitelnou. Neméně nepochopitelnou se Gorazdova pozice jeví i z hlediska návaznosti na reformní hnutí katolického kněžstva, kdy jakoby někdejší reformista Pavlík přijímá pravoslaví, jež je spíše vnímáno jako tradiční a reformám vzdorující. Nepochopitelnou se Gorazdova pozice konečně může jevit i z toho hlediska, že někdejší římskokatolický kněz s ekumenickou otevřeností i pro českou reformaci přijímá pravoslaví, jemuž musí být reformace zdánlivě cizí. Vše se stane pochopitelným, zabýváme-li se podrobněji dobou před sněmem v r. 1924. Ukáže se totiž, že biskup Gorazd Pavlík zápasí o pravoslaví jakožto původní program československé církve, jakožto moderní reformní program a jakožto ekumenický program. Tyto tři teze chceme osvětlit a doložit ve studii.

Pravoslaví jako původní program

Otázka, jaký byl původní smysl a cíl CČS, byla předmětem polemiky mezi pravoslavným a radikálním proudem a zůstane zřejmě navždy kontroverzní mezi následovníky obou

proudů. Pro pochopení motivace mas, které do CČS vstupovaly, je však podstatné zjištění, že subjektivně mohli být přestupující oprávněně přesvědčeni, že vstupují do neřímské církve katolického typu, a v tomto smyslu do církve pravoslavné. Toto přesvědčení mělo formální oporu i v textech, jež církev přijala. Interpretace těchto textů je ovšem různá, a evidentně se v pozdějších polemikách – nepřiznaně i otevřeně – vkládají do textů pozdější významy jako prý implicitně již v nich obsažené. Tato různost interpretací je předem dána růzností výchozích pozic, třebaže se aktéři později obviňují ze zpronevěření se původním ideálům, jejich zrady atd. Pro nás je však důležité to, že nemusíme předpokládat nějaký výrazný zlom, který by vedl k rozkolu; spíše můžeme vycházet z rozporu již v samé konstrukci CČS. Aktéři dějů však nepochybně procházejí vývojem, a přiznává jej i biskup Gorazd, jak níže ukážeme.

Gorazdovy argumenty, že pravoslavná orientace je pro CČS orientací původní, se v apologiích a polemikách na stránkách časopisu Za pravdou objevují hlavně následující:

V původním statutu počátkem r. 1921 je CČS označena jako „církev všeobecná čili katolická v čistém slova smyslu“, „vznávající učení Ježíše Krista podle výkladu sedmi prvních všeobecných sněmů církevních a nicejského

vyznání víry a řídící se tradicemi slovanských apoštolů Cyrilla a Methoděje a Mistra Jana Husa“ – bez Farského pozdějšího přídavku „to vše v duchu nynějšího stavu lidské kultury“. Farský prý později škrtl Cyrila a Metoděje, a Husa nahradil husitským hnutím (Za pravdou 1924, č. 20, s. 118). Memoranda srbské církvi, podepsaná i Farským, vyjadřovala ochotu přijmout sedm koncilů i kredo a podrobit se pravoslavné disciplíně. Až prý po odeslání memoranda bylo dopsáno „s výhradou svobody svědomí a volného náboženského vývoje“. V memorandu byl navrhován název Československá církev pravoslavná či Československá cyrillo-methodějská církev. Akceptování 7 sněmů a Nicaena a názvu Československá církev pravoslavná (dodatek pravoslavná pro zahraničí) schválil i valný sjezd ČČS 29. 8. 1921. Směrnice z ledna 1921, vypracované Gorazdem, byly kompromisní, nyní se mu zdá, že tehdy mělo raději dojít k roztržce mezi směrem Zahradníka-Brodského a směrem Farského.

Co se týče Pavlíkova vývoje ve vztahu k pravoslaví osobně, dozvídáme se, že již r. 1900 navštívil Pravoslavné teologické učiliště v Kyjevě, že jako kaplan odebíral ruskou teologickou revui a že nesdílel naděje jednoty československého duchovenstva v možnost reformy římskokatolické církve: „Byl jsem přesvědčen, že hnutí vyústí v organisování národní církve“ (srov. 1924, č. 20 – chybně uvedeno 15. 5. 1942, s. 117). Za pravdou z roku 1924 (č. 21, s. 21) přiznává obavy z r. 1921: „Nevěděl jsem, jak se pravoslaví staví prakticky i zásadně ke svobodě svědomí a jak dalece jednotlivé národní pravoslavné církve jsou volny a jak dalece jsou vázány. (...) Proto mne toto jednání /roz. se srbskou církví/ naplňovalo jakýmsi obavami, že Církev československá, spojí-li se s církvemi pravoslavnými, nebude moci dosti respektovati naše místní poměry a potřeby...“ Tamtéž na s. 124 mluví o „době, kdy jsem se klonil k radikálnímu směru“. Problém svobody svědomí zpětně vykládá tak, že mu šlo o svobodu svědomí ve státě, kdežto v ČČS se z toho stala svoboda svědomí v církvi (na doklad absurdity tohoto stavu uvádí, že ani Sokol nemůže dovolit svým členům sdílet nebo nesdílet sokolské zásady s odvoláním na svobodu svědo-

mí). V Za pravdou z roku 1922 (č. 9, s. 62) dává nahlédnout do své krize v době války: „Válka zdála se mi bankrotem lidství, ale i bankrotem tradičního křesťanství. I sám tradiční pojem Boha zdál se mi býti zdiskreditován. Poněvadž jsem od mládí byl zvyklý náboženství opravdově a vážně prožívat, trpěl jsem tím velice. Na půdě tohoto utrpení a spojeného s ním rozechvění rodily se radikální myšlenky. Bylo mi jasno, že v církevním a náboženském světě musejí nastat velké změny. Domníval jsem se, že po světové válce nastala chvíle rozřešiti náboženskou krizi moderního a zvláště českého člověka způsobem radikálním (...). Myslíl jsem, že jako na začátku nového věku český národ Místrem Janem Husem a vůbec husitským hnutím dal povel k reformě církevní, tak nyní opět český národ dá podnět k nové reformaci. Byl jsem přesvědčen, že vynoří se muž, který dá křesťanské myšlenky novou formulaci. (...) Přiznávám se upřímně, že jsem v posledních devíti měsících, od té doby, co jsem jako zvolený administrátor církve na Moravě a ve Slezsku začal organizovat církev na území mi svěřeném, prožil vnitřní vývoj z leva na pravo. (...) Poněvadž nikdo nepodal nové formulace křesťanství – a náběhy, jež byly tu a tam učiněny na základě racionalismu a k nimž též já jsem se svého času klonil, jednak se mi ukázaly nábožensky neplodnými, jednak vedly k vnitřní rozpoltěnosti a neupřímné obojakosti – stalo se mi jasným a nutným, aby organisace a práce opřela se o formulace dosavadní.“ Jinde čteme: „Netajil jsem se a netajím se tím, že jsem v průběhu našeho hnutí opravil mnohé své názory a že jsem se stal méně „radikálním“. To je zjev, který dosud uplatnil se v každé resoluci /pozn. autora: zřejmě má být revoluci/: že od prvního revolučního radikalismu přechází se ke klidnějšímu uvažování a střízlivějšímu oceňování axiomů revolučních, z nichž mnohé přitom objeví se jako neplodná hesla. Přestal jsem věřit v náboženskou životnost onoho „radikalismu“, který v přítomné době ve jménu moderní kultury – a u nás tato kultura zpravidla pokulhává o 10–30 let za kulturou Anglie a Francie – odmítá v náboženství právě to, co je živnou mízou náboženského života.“ (Za pravdou 1923, č. 21, s. 134.)

Ekumenický teolog ovšem ví, že tímto vývojem prošli i reformátoři, že i Kalvín a Luther ztratili mnoho ze své původní radikálnosti, jakmile byli postaveni před úkol organizovat církve. Interpretace raných, ale i pozdějších textů reformace je právě tak rozličná. Je přihlášení se reformátorů k dogmatické tradici „staré“ církve taktickým tahem (jako pro některé bylo obdobné prohlášení ČČS taktickým tahem, prý k dosažení biskupských svěcení), nebo výrazem upřímné víry? Jak je tomu z tohoto hlediska s kato-

licitou Augustany? Jakou hodnotu (přou se luterští teologové podnes) mají svědectví církevních Otců jako součást reformační argumentace? A pokud katolicita reformace nebyla taktickým tahem, nebyla – jak autor této studie mnohokrát slyšel sebevědomě tvrdit své evangelické spolubratry – výrazem jakéhosi ještě myšlenkového uvěznění v římskokatolickém systému, které reformátoři ještě nepřekonali a kterého je třeba se zbavit, jakmile toho budeme již schopni?

pokračování

PRVNÍ ARCHIJEREJSKÁ NÁVŠTĚVA NOVÉ CÍRKEVNÍ OBCE V HODONÍNĚ

V neděli 19. 3. 2006, na svátek sv. Řehoře Palamy, navštívil vладыka Simeon nedávno vzniklou hodonínskou církevní obec. Svatou liturgii sloužil společně s pěti duchovními. Byla to první návštěva našeho arcipastýře od nedávného založení naší církevní obce. Již po příjezdu a dále během řeči vyjádřil vладыka své hluboké dojetí nad chrámem, výzdobou, vybavením a také účastí (liturgie se zúčastnilo přes

30 věřících, přestože v naší kapli konáme bohoslužby teprve tři měsíce). Správce farnosti vyjádřil poděkování všem, kdo se podíleli na založení, vybavení a též na celkovém chodu farnosti, obzvláště přítomnému otci prot. Liboru Raclavskému a bratrům mo-

nastýru sv. Gorazda. Připomněl, že tato chvíle je pro všechny pravoslavné věřící jakýmsi pomyslným naplněním první fáze vzniku farnosti, tedy od doby první myšlenky na založení přes dobu příprav a zajištění bohoslužebních prostor ve spolupráci s městem Hodonín až

po dnešní slavnostní posvěcení a požehnání naším archijerejem. Zároveň jsme tímto poprosili vладыku o jeho požehnání pro období nadcházející a vlastně nejdůležitější, kterým je samotný život a chod církevní obce. Vладыka Simeon nám nejen požehnal, ale i oznámil svěcení nynějšího správce farnosti diákona Serafima na kněze, jež se uskuteční 2. dubna 2006 v katedrálním chrámu v Olomouci.

Po skončení svatě liturgie jsme společně odjeli na faru v Mutěnicích u Hodonína, kde si věřící mohli během pohoštění popovídat s vладыkou. Celé setkání provázela rodinná atmosféra, což s dojetím ocenil i samotný vладыka. S děkovnou

modlitbou k Hospodinu Bohu jsme se všichni rozjeli do svých domovů v tento slunečný a pro nás všechny požehnaný den.

Za církevní obec srdečně zvu všechny věřící na návštěvu našich bohoslužeb.

diákon Serafím Tomeček, správce obce

HODONÍN

V neděli 19. března, v den památky ct. sv. Řehoře Palamy, sloužil v Hodoníně ve hřbitovní kapli vладыka arcibiskup Simeon společně s místními duchovními archijerejskou svatou liturgií. Chrám je to maličký, ale lidí v něm bylo hodně. Možná přijeli i z blízkého slovenského Holíčce a okolí. Při této příležitosti vладыka chrám posvětil. Následovala liturgie sv. Basila Velkého, kterou svým zpěvem doprovázel o. igumen Joachim z Hrubé Vrbky a mátuška Daniela Tomečková.

Vладыka arcibiskup Simeon ve své promluvě po evangeliu říkal, že i my máme čtyři přátele (jako měl ochrnutý, kterého před Ježíše

Krista rozebranou střechou spustili čtyři přátelé, srov. Mk 2,1-12). Jsou to tito přátelé: modlitba, odpuštění, sv. zpověď a sv. přijímání. Odpuštění máme nejen ústy (slůvko – „promiň“), ale především srdcem, zakotveným v Kristu Ježíši. Po svaté liturgii poděkoval vl. Simeon všem, kdo se zasloužili o to, aby se v propůjčeném chrámu mohly konat bohoslužby.

Když jsem před bohoslužbami do chrámu přicházel, napadlo mě, že je to vlastně dobře, když je chrám na hřbitově. Aspoň se může každý krátce zastavit a zamyslet se, co bude potom, na věčnosti. Jak máme žít, dokud žijeme, aby náš život neztratil smysl, až zemřeme.

Pouze tři děti jsem zahlédl během bohoslužby. Dvě větší měly asi dlouhou chvíli a nevydržely být klidné, ovšem nedá se říct, že by rušily. Naopak! Potěšilo to a ještě více by potěšilo, kdyby dětí bylo v chrámu mnohem víc. To záleží hlavně na rodičích, zda svým dětem od malička vštěpují lásku k bohoslužbám a k sva-

tému pravoslaví. Jestliže je to nenaučí rodiče, tak kdo jiný?

Hodonínský chrám je zasvěcen sv. ap. rovnému arcibiskupu moravskému Metodějovi, který je na ikoně, napsané v Soluni, znázor-

Při svaté liturgii.

ně se svým svatým bratrem Cyrilem. Tuto krásnou, úplně novou ikonu jsem poprvé viděl v galerii Kaplička v Hodoníně, když ji o. diákon Serafim a o. igumen Joachim dávali zarámovat.

Na konci bohoslužeb vладыka Simeon oznámil, že měl v úmyslu vysvětit správce místní farnosti, o. diákona Serafima na kněze, ale chirotonie se nakonec uskutečnil až 2. dubna v katedrálním chrámu v Olomouci.

Mám velkou radost v srdci, že se konečně na našem cyrilometodějském území slouží liturgie pravoslavné byzantského obřadu, jak nám je zde před mnohými staletími sloužili svatí bratři a jejich žáci. A pro tuto chvíli je úplně nepodstatné, jestli se tady někdy najde hrob sv. Metoděje, či nikoli. Vřelé poděkování patří všem, kdo se slavnostní sv. liturgie zúčastnili o krásné slunečné neděli, které jsme se konečně po dlouhé zimě dočkali.

JAK ŽIJEME

PLZEŇ

Pravoslavná církevní obec v Plzni po letitých zkušenostech s humanitární činností zřídila konto humanitární pomoci, kde se budou soustřeďovat finanční prostředky pro pokrytí nezbytných výdajů spojených s její

činností. V současnosti veškerá pomoc směřuje do trpícího Kosova a na Ukrajinu.

Finanční dary, které lze odečíst z daňového základu, můžete laskavě zasílat na konto č. 606401028/2400. Bližší informace o činnosti, věcných a peněžních darech podá na tel. číslo 777 839 776 o. prot. Mgr. Jan Polanský, duchovní správce. *-jh-*

NÁVŠTĚVA JHO VYSOKOPŘEOSVÍCENOSTI VLADYKY KRYŠTOFA V LITOMĚŘICÍCH

Šestadvacátý den měsíce března letošního roku bude zapsán v srdcích mnoha členů litoměřické církevní obce i návštěvníků. V tento krásný den na počátku jara jsme opět mezi námi přivítali Jeho Vysokopřeosvícenost Kryštofa, vладыky arcibiskupa pražského a českých zemí. Jeho návštěva je vždy tak trochu „rodinnou“ událostí, protože zde vладыka dříve, ještě jako kněz, sloužil, a zná proto zdejší obec skutečně blízce. Vždy tedy celá obec vítá nejen svého biskupa, ale i člověka skutečně důvěrně blízkého, milého otce.

V letošním roce byla ovšem velekněžská služba ještě slavnostnější - vладыka Kryštof přivezl s sebou nejen jaro, nejen silný duchovní zážitek z velekněžské liturgie, nýbrž i vyznamenání pro dva členy zdejší obce. Povýšen na archimandritu byl totiž místní duchovní správce otec Dr. Marek Krupica, který v obci působí pátým rokem. Zároveň přednáší liturgiku a pravoslavné kanonické právo na katedře pravo-

slavné teologie HTF UK v Praze, a tak není divu, že zde nejen na sváteční liturgie bývají jeho záci. Ostatně bych si dovolil též tvrdit, že otcovská péče o mládež je jedním z toho, co otce Marka s naším drahým vладыkou spojuje. Tentokrát byl přítomen také další z přednášejících - pan Solón Kladas, jenž vyučuje zpěv a vedl sbor dle byzantských nápěvů. Skutečně tím vytvořil silný zážitek a duchovní podklad pro celou slavnostní službu, za což mu patří dík.

Po skončení liturgie byl vладыkou vyznamenán i zdejší dlouholetý starosta církevní obce pan Karel Riedl. Vладыka Kryštof mu kromě poděkování předal i řád svatých Cyrila a Metoděje I. stupně. Toto vyznamenání bylo uděleno za dlouholetou práci pro obec, která ne vždy byla jednoduchou a bez rizika, a k významnému životnímu jubileu vyznamenaného, jenž se v plné síle dožívá 80 let. Přejme mu, aby v Boží milosti mezi námi žil ještě mnohá léta a prá-

ce v obci i jejím pěveckém sboru mu šla tak dobře jako doposud.

Po udělení vyznamenání byl vладыka pozván na tradiční malé pohoštění (bylo výborné - šampiony s těstovinami), kde s přítomnými hovořil o současných problémech církve ve světě, o potřebě připomínání cyrilometodějských kořenů naší církve a duchovním životě. U člověka tak lidského je samozřejmé, že našel

i chvilku na vzpomínání a vyprávění zážitků ze svého života.

Já osobně chci všem jmenovaným, předně našemu drahému vладыku Kryštofovi, poděkovat za nevšední prožití svaté liturgie a za skutečné duchovní obohacení a již se těším na příští setkání s nimi.

diákon Ivan Hadrava

ŽELEZNÝ BROD

I když kalendář již neklamně signalizuje blížící se jaro, pohled na zamrzlou řeku Jizeru a vysoké sněhové bariéry na krajích chodníků tomu zatím moc neodpovídají.

Také v kapli sv. Jana Křtitele a Ivana Českého je teplota mírně nad nulou. Přesto se zde sešlo ke dvěma desítkám věřících. Je neděle 19. 3., tedy druhá neděle Velkého půstu, zasvěcená sv. Řehoři Palamovi. Svatou liturgii sv. Basila slouží vl. Kryštof. Zima se určitě podepisuje i na úrovni zpěvu, neboť většina zpěváků je nachlazená. V kázání vладыka připomíná význam sv. Řehoře Palamy; jeho život a dílo i důvody, které vedly církev k tomu, že právě jemu zasvětila druhou neděli Velkého půstu. Kázání je prosté, ale obsažné.

Po sv. liturgii se většina věřících účastní společného oběda. Připravili jej pro nás manželé Martin Tomešek a Lída Infeldová, za což jim patří upřímný dík. Paní Lída nás přesvědčila, že i v půstu se dá připravit rozmanité a chutné pohoštění. Inu, dobrá kuchařka se nezapře.

Po troše nezbytného odpočinku se musíme přesunout do patnáct kilometrů vzdáleného TURNOVA, „srdce Českého ráje“.

Hlavním bodem odpoledního programu je přednáška ve zdejší Základní umělecké škole na téma TAJEMSTVÍ VELIKONOC V KONTEXTU SVATÉ ZEMĚ - přednáší vладыka KRYŠTOF.

Koncertní sál ZUČ se do šestnácté hodiny naplnil asi šedesáti posluchači. Na nedělní odpoledne je to bohatá účast. Vладыka přednesl asi dvacetiminutový úvod o významu velikonocních svátků pro křesťany a důvodech a praxi půstu. Poté byl promítnut film BLAHODATNÉ SVĚTLO. Ten nás přenesl do atmosféry paschální noci v chrámu Vzkříšení v Jeruzalémě. Film je natočen ruskými filmaři a nadabován do slovenštiny. Je udělán velice citlivě, takže se hodí i k oslovení širší veřejnosti.

O svátku Kristova Vzkříšení a zázraku nebeského Ohně svědčí též přímí účastníci, otec GERKA a igumen JOAKIM v loňském Hlasu pravoslaví č. 5 a č. 6. Z historických pramenů lze upozornit na spis IGUMENA DANIELA - POUTNÍK VE SVATÉ ZEMI, česky vydáno Vyšehradem v publikace PÍSEMNICTVÍ RUSKÉHO STŘEDOVĚKU. Danieľova pouť spadá do let 1106-1107. O stavu svatých míst v Palestině a o bohoslužebné praxi, která se k nim váže, mluví také vzdělaná jiho-

francouzská, nebo španělská jeptiška EGERIA ve svém PUTOVÁNÍ z let 381-387 (Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích). A bohatou poutnickou literaturu doplním ještě o knihu obsahující půvabný popis svatých míst, jež zachytil náš krajan VOLDŘICH PREFÁT Z VLKNOVA L. P. 1546. (Vesmír 1947.)

V poslední části přednášky byly k vidění diapozitivy LUBOŠE TOMEŠKA, které pořídil na svatých místech během jedné z poutí, jež pořádá naše církve. Jeho poetické i přesně řemeslně zvládnuté citění doplnil vладыka Kryštof stručným komentářem, a nechal tak vyniknout vizuální výpovědi fotografií.

Závěr odpoledne proběhl v neformálním povídání u kávy. Kolem osmnácté hodiny nastal čas rozloučení. Jistě nemluví jenom za sebe, když řeknu, že jsem se cítil po takto stráveném dni skutečně občerstven; v neposlední řadě bylo vykonáno i mnoho pro prezentaci pravoslavi v našem kraji Horního Pojizeří a Českého ráje.

Na úplný závěr nechme zaznít paschální apologii již výše zmíněného VOLDŘICHA PREFÁTA Z ROKU 1546. „I mohl by někdo hloupější říci. Pročpak se tak velice hrob KRYSTA PÁNA od křesťanů velebí a sloví a u veliké poctivosti se má. I věz, že KRYSTUS PÁN v hrobě největší div učiniti a tu naše spasení vykonati a moc svého Božství okázati jest ráčil, neb slavně z mrtvých vstav, zvítězil nad smrtí, ďáblem i peklem. Nebo co by nám byl prospěl svým vtělením, narozením i umčením, kdyby byl z mrtvých nevstal? Než z mrtvých vstav, spasení naše jest vykonal a jako silný vítězitel triumfuje, k otci svému nebeskému do nebe zase se jest bral. A protož slušně a hodně hrob KRYSTA PÁNA před jinými místy svatými předek drží.“

bratr Josef

Apoštolům rovní a slovanských zemí učitelé, Cyrile a Metoději, v Bohu moudří, Vládce všech proste, aby všechny národy slovanské utvrdil v pravoslavi a jednotě myslnosti, světu pokoj daroval a spasil duše naše

POZVÁNÍ

S pozhánáním Jeho Vysokopřeosvícenosti Simeona, arcibiskupa olomoucko-brněnského, si Vás dovolujeme pozvat na **každoroční sváteční bohoslužebné setkání do Mikulčic**, které se uskuteční v sobotu **27. května 2006**. Archijerejská liturgie na památku příchodu svatých věrozvěstů Cyrila a Metoděje na Moravu začíná v 10 hodin.

Zpívá sbor olomouckého katedrálního chrámu pod vedením prot. Pavla Aleše. Duchovní otce prosíme, aby si s sebou přivezli bohoslužebná roucha zlaté, případně bílé barvy.

Na setkání se těší jerej Serafim, duchovní správce hodonínské církevní obce.

Священную двоицу просветителей наших почтим,
Божественных Писаний преложением источник Богопознания нам источивших,
из негоже даже до днесь неоскудно почерпающе,
ублажаем вас Кирилле и Мефодие,
престолу Вышняго предстоящих и тепле молящихся о душах наших.

INFORMACE PRO PŘÍSPĚVATELE

Z důvodu lepší komunikace mezi příspěvateli a redakcí Hlasu pravoslavi rádi zveřejňujeme elektronickou adresu naší redakce: svkaterina@centrum.cz

Těšíme se na spolupráci.

LANŠKROUN

V neděli 9.4. 2006 jsme se na pozvání d.o. Patrika Ludvíka zúčastnili s koclířovskými věřícími slavnostní události v sesterské lanškrounské farnosti, kterou navštívil Vysokopřeosvícený vladyka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí. Při svaté liturgii objasnil vladyka v kázání význam evangelií páté neděle postní v životě každého křesťana. Na konci liturgie vladyka poblahopřál manželům Kaplavkovým z Boršova k významnému

životnímu jubileu a předal jim ikonu Matky Boží „ Hodigitrie“ a všem věřícím popřál požehnané prožití blížících se svátků Svaté Paschy. Příjemné setkání bylo završeno postním pohoštěním, které pečlivě připravila mátuška Magdaléna se sestrami z lanškrounské farnosti. To byla příležitost k přátelskému pobesedování. Děkujeme vladykovi a také otci Patrikovi a věřícím za milé přijetí, duchovní povzbuzení a příjemné chvíle.

jer. Jiří Kolář a věřící z Koclířova

NEDĚLE PRAVOSLAVÍ VE VÍDNI

Na základě pozvání vladyky Ilariona, biskupa vídeňského a celého Rakouska, představitele Ruské pravoslavné církve při Evropské Unii v Bruselu, sloužil dne 12. března 2006 vladyka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí, metropolitní správce, sv. archijerejskou liturgii v neděli Pravoslaví v ruském chrámu sv. Mikuláše ve Vídni. Po ukončení zvláštního molebenu věnovaného úctě ke svatým ikonám, pozdravil vladyka Ilarion svého hosta a

předal mu na památku tohoto modlitebního setkání vzácný dar, ikonu Krista Spasitele. Vladyka Kryštof poděkoval za milé pohostinství nejvyššímu představiteli Ruské pravoslavné církve v Rakousku a podtrhl historickou vazbu, která již více než století spojuje pravoslavné v Praze s chrámem sv. Mikuláše ve Vídni. Návštěva vladyky Kryštofa ve Vídni prohloubila přátelské a hluboce duchovní vztahy mezi pravoslavnými v českých zemích a Ruskou pravoslavnou církví.

ZPRÁVA ZE ZASEDÁNÍ POSVÁTNÉHO SYNODU VE VILÉMOVĚ

Dne 22. března 2006 se konalo zasedání Posvátného synodu v monastýru Zesnutí přесvaté Bohorodice ve Vilémově. Po společné modlitbě zahájil zasedání metropolitní správce Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku Jeho Vysokopřeosvícenost vладыka Kryštof, arcibiskup pražský a českých zemí. Po jednání Posvátného synodu přijali jeho členové následující rozhodnutí.

Intronizace Jeho Vysokopřeosvícenosti vладыky Jána, arcibiskupa prešovského a celého Slovenska

Intronizace vладыky Jána se uskuteční v pátek dne 7. dubna 2006 v katedrálním chrámu sv. knížete Alexandra Něvského v Prešově v 10.00 hodin. Dnem intronizace přestává být Jeho Vysokopřeosvícenost vладыka Ján biskupem a statutárním zástupcem Michalovské eparchie a v souladu s Ústavou Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku podle čl. 4, odst. 1 a jejích Prováděcích předpisů se stává arcibiskupem prešovským a celého Slovenska a zároveň nejvyšším představitelem a statutárním zástupcem Pravoslavné církve na Slovensku.

Chirotonie o. igumena Tichona na biskupa

Udělení hodnosti archimandryty o. igumenu Tichonovi se uskuteční v pátek dne 7. dubna 2006 při sv. liturgii. Jeho jmenování (narečení) biskupem komárenským se uskuteční tentýž den po večerní bohoslužbě. Chirotonie na biskupa bude pak následující den, tj. v sobotu 8. dubna, v katedrálním chrámu sv. knížete Alexandra Něvského v Prešově v 9.00 hodin. Bude mít titul: Jeho Přeosvícenost vладыka Tichon, biskup komárenský, pomocný biskup pro správu Prešovské pravoslavné eparchie v Prešově – Eparchiální rady.

Jmenování správce Michalovské pravoslavné eparchie v Michalovcích

Na základě usnesení z mimořádného zasedání Eparchiální rady Michalovské pravoslavné eparchie v Michalovcích ze dne 16. března 2006 jmenujeme dnem 7. dubna 2006 prot. Mgr. Bohuslava Seniče správcem Michalovské pravo-

slavné eparchie – Eparchiální rady v Michalovcích do ustanovení nového biskupa.

Pověření zabezpečováním kanonických potřeb Michalovské pravoslavné eparchie

Posvátný synod pověřil Jeho Vysokopřeosvícenost arcibiskupa Jána počínaje dnem 7. dubna 2006 zajišťováním kanonických úkonů Michalovské pravoslavné eparchie, které podle kánonů pravoslavné církve patří pouze biskupovi.

Zrušení jmenovacího dekretu správce Prešovské pravoslavné eparchie – Eparchiální rady

Ve smyslu znění Ústavy se dnem 7. dubna 2006 ruší jmenovací dekret č. 3 ze dne 1. února 2006 o ustanovení prot. Mgr. Alexandra Capa, CSc., správcem Prešovské pravoslavné eparchie v Prešově – Eparchiální rady.

Příprava mimořádného sněmu

Podle Ústavy Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku čl. 12 bylo rozhodnuto, že mimořádný sněm Pravoslavné církve v českých zemích a na Slovensku pro volbu metropolitity se uskuteční v úterý 2. května 2006 v 9.30 hod. v monastýru Zesnutí přесvaté Bohorodice ve Vilémově.

Velikonoční poselství

Posvátný synod schválil a vydal Paschální poselství na rok 2006.

Pravidla pro duchovní – vnitřní předpis

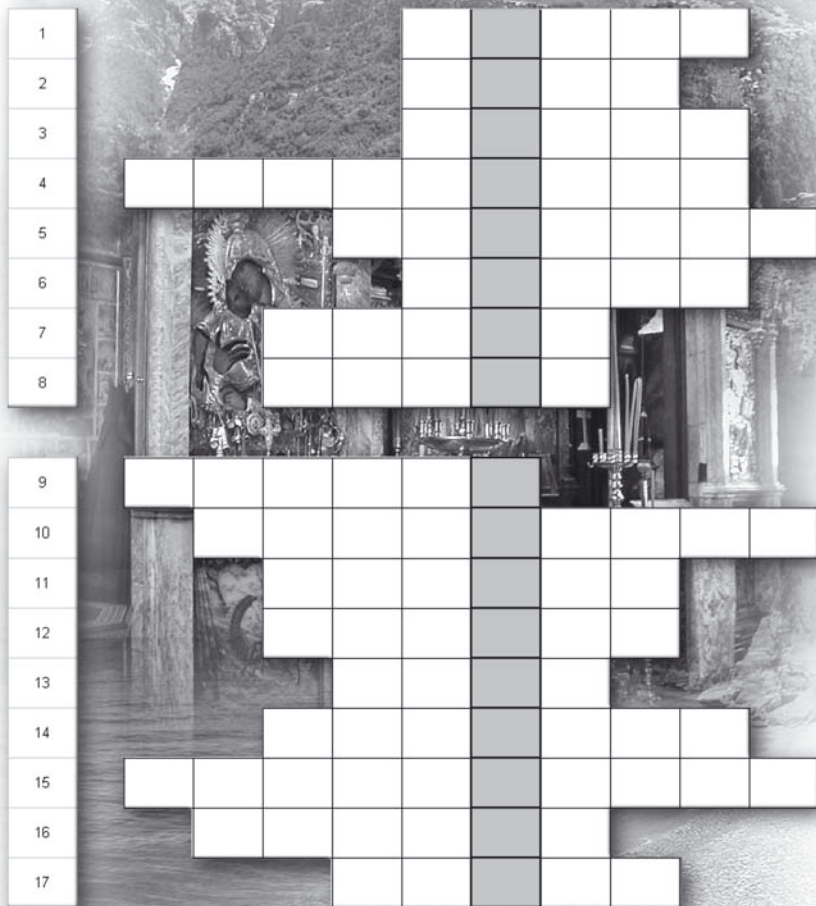
Bylo konstatováno, že Pravidla pro duchovní, která byla doposud dvakrát vydána Pravoslavnou církví v českých zemích a byla sestavena vладыkou svatým novomučedníkem Gorazdem, budou s rozšířením článku 17 a dalším upřesněním vydána pro potřeby církve.

*prot. Milan Gerka
tajemník Posvátného synodu*

V letošním dvojčísle Hlasu pravoslavy (leden/únor) jsme na str. 5 omylem zařadili článek vладыky Simeona „Kobylyka a temnota“. Tento text je součástí starozákonního vypravování vладыky Simeona a měl být zveřejněn v rubrice „Dětem“ v jiném vydání. Vладыkovi jsme se již omluvili, o odpuštění prosíme také čtenáře. Děkujeme. -b-

Velikonoční křížovka pro malé čtenáře

1) obraz, před kterým se modlíme / 2) dům, ve kterém se modlíme / 3) pokrývka hlavy archijereje při bohoslužbě / 4) jsou v něm královské, severní a jižní dvěře / 5) učitel mnišského způsobu života / 6) pocházeli odtud sv. Cyril a Metoděj / 7) Logos znamená... / 8) řecký poloostrov obývaný pouze pravoslavnými monachy / 9) náš národní světec / 10) město, ve kterém byl ukřižován Pán Ježíš Kristus / 11) součást bohoslužebného nádobí / 12) Klimakos (svatého Jana) znamená česky... / 13) symbol křesťanské víry / 14) ten, koho Kristus poslal hlásat Evangelium / 15) Život a učení Ježíše Krista obsahuje kniha zvaná... / 16) město na jihu Řecka spojené s listy sv. apoštola Pavla / 17) v chrámu rádi zapalujeme...

JEDNOROČNÍ BERÁNEK

Devět pohrom rychle za sebou postihlo egyptskou zemi. Po zkažení vod, takže nebylo co pít, zaplavily zemi záby, pak to byla mračna komárů, po nich mouchy, pak dobytčí mor, vředy na lidech, hrozné krupobití, pak záplava vše zelené požírajících kobylek a nakonec temnota, působící hrůzu všech Egyptčanů: Boží lid Izrael chtěl konečně odejít z Egypta, kde byl zotročován, chtěl se vrátit do země, kterou Bůh přislíbil jejich praotcům jako věčné dědictví. Ale faraó, egyptský král je nepropustil. Znamenali pro něho levnou pracovní sílu a chtěl také předvést svou moc. Přání svého lidu Bůh podpořil sesláním pohrom na Egypt. Pokaždé faraó zaváhal, ale nakonec zůstal neoblomný. A nyní se chystal k poslednímu úderu, o kterém věděl, že faraóna konečně zlomí. V jediné noci mělo zamřít vše prvorozené v Egyptě. Každé prvorozené dítě, každé prvorozené dobytče. Jako by celý Egypt měl přinést oběť za vše zlé, co učinil Božímu lidu za těch údajně 430 let, co tento lid pobýval v Egyptě.

Izrael byl samozřejmě vyňat z této pohromy, ne však že by byl vyloučen z oběti Bohu. Izraelští prvorozeneci sice nezemřou té veliké noci záhuby, jež přijde, ale stanou se knězi Hospodinovými. Tedy i oni mu budou patřit za oběť. Ta velká noc se pak stane největším svátkem Božího lidu.

Byl první jarní měsíc a desátého dne toho měsíce si měli všichni Izraelci vybrat ze svého stáda jednoročního beránka bez vady a čtrnáctého ho zabít. Jeho krev pak pomazat veřeje a nadpraží svých domů jako znamení pro anděla smrti, aby se tomuto domu vyhnul. Beránka, případně kozlíka, upekli a připravili se na cestu. Oblékli si opánky, přepásali se, přichystali si na cestu hůl. Beránek Byl jejich poslední večerí

v Egyptě. Jedli ho jakoby ve spěchu, s hořkými bylinami a nevykynutým chlebem, nesměly se lámat kosti ani vyhazovat zbytky, ale vše, co od hodu zůstalo, se před odchodem mělo spálit, neboť šlo o posvátný hod.

A pak nastala ta pohroma. Vše prvorozené v Egyptě zemřelo, od faraónova nejstaršího syna, po syna posledního vězeňského strážce. Po Egyptě se rozléhal zoufalý pláč a faraó hned volá Mojžíše a Árona, aby zařídili, aby jejich lid ihned odešel. A tak se celý Izrael se všemi svými stády vydal na cestu. Egyptčané, ještě plní hrůzy, je pobízeli a nosili jim jako dárky své pláště a zlaté a stříbrné šperky, tak že tito otroci odcházeli jako boháči. Jídlem na cestu jim byly nekynuté chleby, které si napekli v popelu, a ještě si nesli díže těsta.

Beránka, kterého jedli oné noci před odchodem, nazývali pesach, nebo pascha, a tak nazývali také později výročí této události. Říkali jí také svátek přesnic podle přesného neboli nekynutého chleba, který jedli celý týden. Hodem beránka a přesným chlebem slavili pak Velikou noc každý rok od noci ze čtrnáctého na patnáctý až po jednadvacátý den prvního jarního měsíce. Nejmladší dítě se vždy mělo zeptat, co ten svátek znamená a nejstarší člen rodiny to vždy týmiž slavnostními slovy vysvětlil.

Také my, křesťané, slavíme Paschu či Velikonoce – svátek Ukřížování a Zmrtvýchvstání Božího Beránka Ježíše Krista, jehož byl ten egyptský beránek předobrazem. Byl bez vady jako Pán Ježíš, byl bez hříchu a také jeho kosti nebyly lámány. Jako jeho krev na veřejích domovních zachránila před smrtí prvorozence toho domu, tak krev Kristova zachraňuje nás z věčné smrti.

váš arcibiskup Simeon